

۲۲۳۵۹۹۵

بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

گفتارهایی در نقد فلسفه و عرفان

www.ketab.ir

مؤلف

حمید نیک‌فکر

۱۱

انتشارات چتر دانش

سرشناسه	: نیک فکر، حمید، ۱۳۶۱ -
عنوان و نام پدیدآور	: گفتارهایی در نقد فلسفه و عرفان / مولف حمید نیک فکر.
مشخصات نشر	: تهران: چتر دانش، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	: ۲۰۴ ص: ۱۴/۵ × ۲۱/۵ س.م.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۴۱۰-۵۰۸-۸
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۲۰۷ - ۲۰۸.
موضوع	: فلسفه اسلامی — نقد و تفسیر
موضوع	: Islamic philosophy -- Criticism and interpretation
موضوع	: عرفان
موضوع	: Mysticism
رده بندی کنگره	: ۲۰۰
رده بندی دیویی	: ۱۸۹/۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۴۸۵۴۵۴
اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا	

نام کتاب	: گفتارهایی در نقد فلسفه و عرفان
ناشر	: چتر دانش
مؤلف	: حمید نیک فکر
نوبت و سال چاپ	: اول - ۱۴۰۰
شمارگان	: ۱۰۰۰
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۴۱۰-۵۰۸-۸
قیمت	: ۴۵۰۰۰ تومان

فروشگاه مرکزی: تهران، میدان انقلاب، خمینری جاوید (اردیبهشت شمالی)، پلاک ۸۸

تلفن مرکز پخش: ۶۶۴۹۲۳۲۷ - تلفن فروشگاه کتاب: ۶۶۴۰۲۳۵۳

پست الکترونیک: nashr.chatr@gmail.com

کلیه حقوق برای مؤلف و ناشر محفوظ است.

سخن ناشر

۱۱

رشته‌ی حقوق با تمام شاخه‌ها و گرایش‌هایش، به‌منزله‌ی یکی از برطرف‌دارترین رشته‌های دانشگاهی کشور، تعداد فراوانی از دانشجویان علوم انسانی را به‌خود جلب کرده است؛ دانشجویانی که پس از تحصیل، وارد عرصه‌ی خدمت شده و در مناصب و جایگاه‌های گوناگون به ایفای وظیفه مشغول می‌شوند.

منابعی که در دانشکده‌های حقوق، مبنای کار قرار گرفته و تحصیل دانشجویان بر مدار آن‌ها قرار دارد، در واقع، مجموعه‌ی کتب و جزواتی هستند که طی سالیان متمادی چنان‌که باید تغییر نیافته و خود را با تحولات و نیازهای زمانه هماهنگ نکرده‌اند.

این، درحالی است که نیاز مبرم دانش‌پژوهان به مجموعه‌های پربار و سودمند، امری انکارناپذیر است. به‌این‌ترتیب، ضرورت تدوین کتب غنی و ارزشمند برای رفع نیازهای علمی دانشجویان رشته‌ی حقوق و نیز رشته‌های متأثر از آن، باید بیش از گذشته مورد توجه قرار گیرد؛ کتاب‌هایی که روزآمدی محتوای آنها از یک سو و تناسب آنها با نیاز دانش‌پژوهان از سوی دیگر، مورد توجه و لحاظ ناشر و نویسنده، قرار گرفته باشد.

مؤسسه‌ی آموزش عالی آزاد چتردانش، در مقام مؤسسه‌ای پیشگام در امر نشر کتب آموزشی روزآمد و غنی، توانسته است گام‌های مؤثری در همراهی با دانشجویان رشته‌ی حقوق بردارد. این مؤسسه افتخار دارد که با بهره‌مندی از تجربیات فراوان خود و با رصد دقیق نیازهای علمی دانشجویان، به تولید آثاری همت گمارد که مهم‌ترین دستاورد آن‌ها، تسهیل آموزش و تسریع یادگیری پژوهندگان باشد. انتشارات چتر دانش امیدوار است با ارائه‌ی خدمات درخشان، شایستگی‌های خود را در این حوزه‌ی علمی بیش از پیش به منصه‌ی ظهور برساند.

فرزاد دانش‌پور

مدیر مسئول انتشارات چتر دانش

فهرست

فصل اول: بررسی ادله نظریه پلورالیزم دینی..... ۱۱

بررسی ادله نظریه پلورالیزم دینی با تأکید بر کتاب صراط‌های مستقیم	
(دکتر سروش).....	۱۳
تعریف پلورالیسم.....	۱۵
ادله ده‌گانه کثرت‌گرایی.....	۱۷
بررسی دلیل اول.....	۱۸
بررسی دلیل دوم.....	۲۲
بررسی دلیل سوم.....	۲۷
بررسی دلیل چهارم.....	۲۸
بررسی دلیل پنجم.....	۳۲
بررسی دلیل ششم.....	۳۴
بررسی دلیل هفتم.....	۳۷
بررسی دلیل هشتم.....	۳۹
بررسی دلیل نهم.....	۴۱
بررسی دلیل دهم.....	۴۳
نتیجه.....	۴۵

فصل دوم: تبیین معنا شناختی اراده در منابع وحیانی ۴۷

تبیین معنا شناختی اراده در منابع وحیانی.....	۴۹
منابع وحیانی.....	۵۱
اراده در آیات.....	۵۴
اراده در روایات.....	۵۷
نتیجه.....	۶۲

فصل سوم: تبیین معنای اراده خداوند..... ۶۵

تبیین معنای اراده خداوند با تأکید بر کلمات ملاصدرا و علامه طباطبایی.....	۶۷
--	----

۷۱.....	معنای علت.....
۷۲.....	علیت در فلسفه.....
۷۲.....	بیان قانون کلی علیت.....
۷۳.....	بیان قانون سختیت.....
۷۴.....	بیان قانون ضرورت علی و معلولی.....
۷۵.....	معنای اختیار خداوند.....
۷۶.....	معنای صفات ذاتی و صفات فعلی.....
۸۰.....	ادله نقلی بر صفات فعلی بودن اراده دلالت دارد.....
۸۴.....	نتیجه.....

فصل چهارم: شاهد از دیدگاه صوفیه..... ۸۷

۸۹.....	شاهد از دیدگاه صوفیه.....
۹۳.....	اولین شاهد بازان.....
۹۴.....	علت ورود صوفیه به مقوله شاهد بازی.....
۹۶.....	احادیث مورد تمسک صوفیه در مورد تایید شاهد بازی.....
۹۷.....	بررسی روایات فوق.....
۱۰۰.....	بانیان عشق مجازی.....
۱۰۰.....	سقراط.....
۱۰۱.....	افلاطون.....
۱۰۲.....	شیوه تشریف به تصوف.....
۱۰۳.....	شاهد بازی در کلام برخی از صوفیه، فلاسفه و شعرا.....
۱۰۳.....	عین القضاة همدانی.....
۱۰۳.....	احمد غزالی.....
۱۰۴.....	مولوی.....
۱۰۶.....	اوحدی مراغه‌ای.....
۱۰۶.....	عراقی.....

۱۰۷جامی
۱۰۸فلاسفه و بیان عشق مجازی
۱۰۸ابن سینا
۱۰۹ملاصدرا
۱۱۲شعرا و بیان عشق مجازی
۱۱۲فرخی
۱۱۲عنصر المعالی
۱۱۳ظهیر الدین
۱۱۳انوری
۱۱۴سعدی
۱۱۸حافظ
۱۲۳وحشی
۱۲۴صائب تبریزی
۱۲۵قآنی
۱۲۸نتیجه

فصل پنجم: عوالم سه گانه وجود در فلسفه ۱۳۳

۱۳۵عوالم سه گانه وجود در فلسفه با توجه بر کتاب نه‌ایه‌الحکمه
۱۳۸اقسام موجودات
۱۳۸عوالم سه گانه
۱۴۱تعریف عوالم ثلاثه
۱۴۱۱. عالم مجردات
۱۴۲منشا اعتقاد فلسفه به عالم مجردات
۱۴۵صدور عقول مجردة از خدا
۱۴۸سیر و سلوک و به تجرد رسیدن مادیات
۱۵۰۲. عالم مثال

۱۵۲ ۳. عالم ماده.....
۱۵۴ نتیجه.....
۱۵۷	فصل ششم: تشکیک وجود با توجه به کتاب نهایه الحکمه
۱۵۹ تشکیک وجود با توجه به کتاب نهایه الحکمه.....
۱۶۱ تشکیک.....
۱۶۵ خصوصیات خدای فلسفه.....
۱۶۷ تشکیک وجود.....
۱۶۹ تعریف تشکیک.....
۱۷۳ برخی از خصوصیات وجود تشکیکی عبارتند از:.....
۱۷۷ نتیجه.....
۱۸۱	فصل هفتم: مجرد یا مجردات، کدامیک پذیرفتنی است؟
۱۸۳ مجرد یا مجردات، کدامیک پذیرفتنی است؟.....
۱۸۵ تعریف اول مجرد.....
۱۸۶ تعریف دوم مجرد.....
۱۸۹ عالم مجردات.....
۱۹۱ حرکت جوهری.....
۱۹۴ عقول عشره یا عقول (به طور مطلق).....
۱۹۷ موجود یا متجزی است یا غیر متجزی.....
۱۹۹ مجرد بودن یا مادی بودن ملائکه.....
۲۰۲ نتیجه.....

مقدمه مولف

بسم الله الرحمن الرحيم

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى جَمِيعِ الْأَنْبِيَاءِ وَ الْمُرْسَلِينَ
سَيِّمًا خَاتَمِهِمْ وَ أَفْضَلِهِمْ مُحَمَّدٍ (ص) وَ أَهْلِ بَيْتِهِ الْأَطْيَبِينَ سَيِّمًا بَقِيَّةَ
اللَّهِ فِي الْعَالَمِينَ

تفکر و اندیشه در مورد خلقت و نیز تعالیم و آموزه‌های انبیا و ائمه
علیهم السلام همواره مورد تایید قرآن و حضرات معصومین علیهم
السلام بوده است.

قرآن در این باره می‌فرماید: «إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَ اخْتِلَافِ
الَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَالْفُلْكِ الَّتِي تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِمَا يَنْفَعُ النَّاسَ وَمَا أَنْزَلَ
اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ مَاءٍ فَأَخْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ
دَابَّةٍ وَتَضْرِبُ الرِّيحُ السَّحَابَ الْمُسَخَّرَ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لآيَاتٍ لِقَوْمٍ
يَعْقِلُونَ»^۱ در آفرینش آسمانها و زمین، و آمد و شد شب و روز، و
کشتیهایی که در دریا به سود مردم در حرکتند، و آبی که خداوند از
آسمان نازل کرده، و با آن، زمین را پس از مرگ، زنده نموده، و انواع
جنبنندگان را در آن گسترده، و (همچنین) در تعبیر مسیر بادها و
ابرهایی که میان زمین و آسمان مسخرند، نشانه‌هایی است (از حق
تعالی و یگانگی او) برای مردمی که می‌اندیشند.

امام صادق علیه السلام می‌فرماید: «إِنَّ لِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حُجَّتَيْنِ حُجَّةً
ظَاهِرَةً وَ حُجَّةً بَاطِنَةً فَأَمَّا الظَّاهِرَةُ فَالرُّسُلُ وَ الْأَنْبِيَاءُ وَ الْأَيْمَةُ عَلَيْهِمُ
السَّلَامُ وَ أَمَّا الْبَاطِنَةُ فَالْعُقُولُ»^۲ خدا بر مردم دو حجت دارد: حجت
آشکار و حجت پنهان. حجت آشکار رسولان و پیغمبران و امامانند
علیهم السلام و حجت پنهان، عقل مردم است
دانش کلام جهت دفاع از اصول و عقاید دینی و بیان معارف اعتقادی

۱- بقره/ ۱۶۴

۲- کلینی، محمد بن یعقوب، الکافی، ج ۱، ص ۱۶

بنا نهاده شد. علم کلام وظیفه خویش می‌داند که پاسخی متقن و برگرفته از عقل و نقل به اندیشه‌های ناصواب مطرح شده در حوزه دین بدهد؛ لذا در این کتاب به بیان برخی از اندیشه‌های مطرح شده در فلسفه و عرفان و بررسی این آرا پرداخته شده است.

مطالبی که در این کتاب مورد بررسی قرار گرفته است به صورت مجموعه مقالات بیان شده است تا با حذف مقدمات و با بیان مخ و مغز مطلب، خواننده بهتر بتواند به درک مطلب دست یابد.

عناوین مطرح شده در این کتاب عبارتند از: ۱. بررسی ادله نظریه پلورالیزم دینی با تاکید بر کتاب صراطهای مستقیم (دکتر سروش). ۲. تبیین معنا شناختی اراده در منابع وحیانی. ۳. تبیین معنای اراده خداوند با تاکید بر کلمات ملاحظه‌درا و علامه طباطبایی. ۴. شاهد از دیدگاه صوفیه. ۵. عوالم سه گانه وجود در فلسفه با توجه بر کتاب نهاییه الحکمه. ۶. تشکیک وجود با توجه به کتاب نهاییه الحکمه. ۷. مجرد یا مجردات، کدامیک پذیرفتنی است؟

از تمامی اساتید و دانش پژوهان گرامی استدعا داریم که پس از مطالعه این کتاب، نظرات عالمانه خود را به نگارنده انتقال دهند تا در صورت لزوم در چاپ‌های بعدی اشکالات و ایرادات احتمالی مرتفع شده و قابلیت بهرمندی از این مجموعه بیش از گذشته برای مخاطبان فراهم شود.

پست الکترونیکی نگارنده: a2sahid@yahoo.com